

Lukács Atya megkapta a Magyar Örökség Díjat (2015)

A római-katolikus anyaszentegyháznak napjainkban is vannak olyan önzetlen hősei, akiknek nevére hívei állhatatossága révén az utókor is emlékezni fog. A ferences áldozópap, Daczó Árpád - Lukács Atya 2015. szeptember 19-én kapta meg a Magyar Örökség Díjat.

A világban lehetetlen mindenre azonnal materiális magyarázatot adni. Az emberi tulajdonságok, mint a szeretet és gonoszság sem mérhetők, mégis léteznek. Szükség van tehát ésszerű feltételezésekre is, amelyek csak később válnak valósággá. Daczó Árpád - későbbi nevén Lukács atya - végigjárta ezt az utat.

Már gyermekkorában a papi hivatást érezte magáénak. Meghatározó, életre szóló élménye volt, amikor 1938-ban részt vett a csíksomlyói búcsún, és a zokogó embertömeg elgondolkodtatta. Feltette magának a kérdést: Mitől ilyen különleges ez a helyszín? Az egyházi hivatás mellett a néprajz irányába mozdították a látottak, melyek mind a mai napig meghatározzák életét. Számára már felszentelt papként tűnt megoldhatatlannak látszó feladatnak a magyarság folyamatos lepogányozása és a nép keresztény hitének bizonyosága közötti ellentmondás feloldása. Ennek érdekében kutatásokat végzett, tanulmányokat írt.

Amikor Kostelekre került plébánosként, a helybeli egyszerű emberek hitéletét látva kezdte el hitviláguk eredetének vizsgálatát. Ettől kezdve mindig akadtak, akik munkáját, a Csíksomlyói Szűz Mária tiszteletét pogány alapokra történő visszavezetésként fogták fel és folyamatosan támadták. Márpedig, ahogy Lukács atya fogalmazott, a nép emlékezete, amit nem szabad babonának tartani, jobb a történetírók okmányainál. Csak arra szeretett volna rámutatni, hogy a magyarságnak már kereszténysége előtt olyan istenasszonya volt, akinek tisztelete mindenben hasonlított a kereszténység Szűz Máriájának tiszteletéhez. Amikor ez a nép Jézus édesanyjáról tudomást szerzett, azonnal felismerte, hogy ősi Boldogasszonyában

immáron Máriát tiszteli, ami segítette kereszténységre való áttérésében. És éppen ezért megalapozatlan a *Sacra Corona* című film jelenete, amikor Gellért püspök hitetleneknek nevezi a magyarokat, hiszen látva Boldogasszony tiszteletüket, már nem sok dolga akadt. Lényegében tudomásul vette, hogy ez a nép mindig egyistenhívő volt, és nem bálványimádó, pogány, ilyen emlékek nem is kerültek elő.

De Gellért nem is tehetett mást, mivel a nép Pünkösöd vasárnapjának hajnalán Csíksomlyón imádkozva nézi a napkeltét, és várja a Szentlélek eljövételét, amihez fogható nincs egész Európában! Lukács atya a *Csíksomlyó ragyogása* című könyvében úgy fogalmazott, hogy az ősi hitvilágában élő magyarság valahonnan már ismerte az ős-kinyilatkoztatást, ami az ószövetségi Szentírásban megmaradt. Az ember megszabadítását az ősbűn terhétől csak olyan lény teheti majd meg, aki a Teremtő Úristen méltóságának megfelelően adhat kiengesztelést. Emberként kell megszületnie annak, aki a földi halandó által elkövetett bűnt emberként teszi majd jóvá. És ő lesz Jézus Krisztus. Amikor tehát a magyarság ősei a kereszténységben megismerték az ekkor Szűzanyának nevezett Máriát Jézus édesanyjaként, rádöbbenek, hogy már ősidők óta őt szerették, elfogadása tehát nem okozott gondot számukra. Mivel üres az a vallás, amelyből hiányzik az Istenanya, Csíksomlyó nem az Atyáról, hanem az Istenanyáról szól.

A Boldogasszony név, már a sumér agyagtáblákon is előfordul Bau-Dug-Asan alakban, de ugyanez a Babba, azaz "Szép" kifejezés szerepel az *Angyaloknak Királynéja* című katolikus egyházi ének refrénjében: *"Szép Szűz Mária! Könyörögj értünk!"* Európában is akkor kezdődött a Mária tisztelet, amikor a magyaroktól látták, ám éppen ezt az előzményt hajlamos a többi nép mindmáig elfelejteni. Beszélgetésünkkor az atya elmondta, hogy az ember egykor a teremtett világ, így az égitestek, a tűz, a víz, a föld nagy erőiben vélte felfedezni Istent. Ezt a szemléletet tiltották meg neki pogány szokásként, miközben a Jordán, és más folyók vizét csodatévő szerként árulták, alakították búcsújáró helyekké a forrásokat. Hasonlóképpen szinte felsorolhatatlan, hogy a Nyugat mennyi rosszat fogott rá a magyarságra, állított róla valótlanosságokat.

Lukács atya néprajz iránti érdeklődését igazolja, hogy megelőzve a II. Vatikáni Zsinat döntéseit, székely varrottasokkal és szőttésekkel díszítette a templomokat, azokkal helyettesítve az addig használt selymet, bársonyt, úri hímzést. Mindemellett igen szép és fontos üzenete is van az atyának a nemzet számára: *"A kiművelt magyar agyak tegyenek minket méltó utódaivá nagy elődeinknek és hozzáértő folytatói dicső múltunknak! Ebben akar segíteni minket felemelni akaró Boldogasszonyunk. Tiszteletének kezdettől fogva legszebb kivirágzása a sokgyermekes magyar család volt."* Friedrich Klára rovásírás kutató szerint Lukács Atya a kereszténységbe átmentett ősi magyar hagyományok feltárója és őrzője.

Apáti Péter kezdeményezése, hívei összefogása és tömeges ajánlása révén Lukács atya önzetlenül áldozatos életműve elismeréseként 2015. szeptember 19-én Magyar Örökség díjat kapott a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében. Az ünnepségen mondott méltató beszédében Takács György néprajzkutató többek között az atya szavaiból idézett: *"A szakrális néprajz tulajdonképpen istentisztelet is. Mert Istenhez vezet itt minden!...Népünk szakrális hagyománya nemcsak nem babonaság, hanem egyenesen nemzetfenntartó erő!"* A hagyományosság ugyanis folytonosságot jelent - tette hozzá, majd kiegészítette: *"Lukács atya néprajzi*

tevékenysége egybeesik a katolikus egyház missziós és modernizációs törekvésével, mely szerint a keresztény tradíció és a szakrális néphagyomány nem taszítja vagy gyengíti, éppenhogy felemeli, istápolja, erősíti egymást."

A Magyar Örökséget igazoló oklevelet Dragonits Márta, az Ars Sacra Alapítvány elnöke, a Bíráló Bizottság tagja adta át Lukács atyának, aki néhány évvel ezelőtt így nyilatkozott: *"Biztosan tudom, hogy a Szűzanya sajátos hivatásra választott ki. Az a feladatom, hogy népemnek felcsillogtassam Boldogasszonyunk valóságát! Ahogyan annak idején őseinket bevezette a Kárpát-medencei ígéret földjére, és ott megtartotta, az előttünk álló időnek is az ő kezét fogva kell nekivágnunk. André Malraux-t, korunk nagy gondolkodóját idézem, egy kicsit módosítva: a 21. század vagy keresztény lesz, vagy nem lesz".*

Szakács Gábor (Magyar Demokrata) www.rovasirasforrai.hu

Fénykép: Bajomi Bálint (Élet és Tudomány)

Lexikon:

P. Daczó Árpád (Lukács atya)

1921. május 16-án született Dédabisztrán (Maros megye)

Szászrégenben nevelkedett, végezte a négy elemi és a négy alsó gimnáziumot, míg Székelyudvarhelyen a felső gimnáziumot

1940-ben lett ferences szerzetes

Teológiai tanulmányait Vajdahunyadon végezte a ferences barátoknál

1945 Pünkösdszombatján szentelte pappá Márton Áron püspök, működését Marosvásárhelyen kezdte

1948 decemberében a Securitate letartóztatta

1957-ben került Csíksomlyóra templomigazgatóként

1973-1978-ig, mint plébános szolgáltá híveit Kostelegen. Többször áthelyezték, mielőtt a dési ferences kolostorba költözött

1980 Marosvásárhelyen a plébánia káplánja

1989-től Fogarason házfőnök és plébános

1994-ben, nyugdíjazása után a dési kolostorba költözött.

2000 Megjelent a *Csíksomlyó titka* című könyve

2012 A Kriza János Néprajzi Társaság Életmű Díjjal tünteti ki

2010 Megjelent *Csíksomlyó ragyogása* című kötete

2015 szeptember 19: A Magyar Örökség Díj átadása a Magyar Tudományos Akadémián